

4. Hofstede G. Cultures and Organizations: Software of the Mind / G. Hofstede. – London : McGraw-Hill, 1991. – 89 p.

5. Schwartz H. Matching Corporate Culture and Business Strategy / H. Schwartz, S. Davis // Organizational Dynamics. – 1981. – Summer. – P. 30-48.

Гуца Є.І.

*студентка IV курсу факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ГЕНДЕРНІ ВІДНОСИНИ ТА ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Процес демократизації українського суспільства, як комплекс змін на шляху від авторитаризму радянського зразка до консолідованої демократії, охоплює різні соціальні простори. Демократія, на відміну від авторитарного політичного режим, передбачає свободу вираження волі індивідів та соціальних груп, соціальний, культурний та політичний плюралізм. У процесі демократизації з'являються нові виклики, пов'язані із появою та розвитком нових ідентичностей та форм соціальних відносин.

З одного боку, індивіди в умовах демократії потребують соціального визнання власних ідентичностей, їх захисту, а з іншого – соціум має сформувати дієві механізми для соціального та політичного діалогу, збереження цілісності з метою формулювання ідеї щодо загального блага. Насправді, у перехідний період існує велика небезпека втрати уявлення про загальні інтереси, про національні цінності, про суспільне благо, до якого варто було б прагнути.

Повною мірою це стосується гендерних відносин та гендерної політики, які характеризуються специфікою в умовах демократизації суспільства. Варто погодитись із тим, що «Сучасний етап характеризується зрушеннями у взаєминах людини й влади, істотними трансформаціями картини світу... Культурна плюралізація суспільства по суті зруйнувала системно-групові зв'язки соціальної й політичної сфер суспільства. Таким чином, соціальна основа політичної влади стала поступово трансформуватись, стали випадати цілі проблемні блоки, що традиційно

ініціювали масову політику: права людини, захист особистості від необґрунтованого державного втручання, забезпечення необхідних для життя соціально-економічних стандартів» [1, с. 82]. Для вирішення гендерних проблем сучасні держави мають формувати власну гендерну політику, яка складається із інституційного та комунікативного виміру.

Дослідженню гендерних відносин та гендерної політики присвячено праці таких вітчизняних науковців, як С. Береза, Н. Грицяк, І. Добржанська, Г. Єрко, А. Іовчева, Л. Макаренко, Т. Марценюк, Н. Оніщенко, ін. У дослідженнях переважає увага до інституційного виміру гендерної політики, робиться наголос на важливості цілеспрямованої діяльності органів державної влади, вдосконалення правового регулювання гендерних відносин. Гендерна політика визначається як сукупність заходів з метою розвитку та реалізації особистого потенціалу кожної людини, незалежно від статі, що має гарантувати збалансований розвиток усього суспільства.

Погоджуючись із важливістю інституційного виміру гендерних відносин та гендерної політики, слід відзначити, що в умовах демократизації особливої ваги набуває комунікативний вимір. Зокрема, Ю. Габермас – один з небагатьох сучасних мислителів, переконаних у можливості досягнення раціональної суспільної згоди – робить наголос саме на комунікативному вимірі соціальних та політичних процесів. Ю. Габермас акцентує увагу на проблемі досягнення консенсусу на основі розуміння між представниками різних соціальних груп та соціокультурних ідентичностей. Її вирішення Ю. Габермас пропонує у теорії комунікативної дії, у якій він розвиває концепцію розуміння як передумову суспільної згоди (теорія деліберативної демократії).

Дотримання принципу рівності у гендерних відносинах означає рівність доступу до основних соціальних благ та економічних ресурсів, статтеву збалансованість у різних соціальних просторах, рівність можливостей і рівність результатів. Гендерна політика спрямована на реалізацію принципу гендерної рівності у різних соціальних сферах: освіти і науки, праці, політичних відносин, інформаційного простору, ін.

У процесі демократизації суспільства особливої ваги набуває забезпечення принципу гендерної рівності у прийнятті політичних рішень, участі у політиці. Мова йде як про участь у електоральному процесі, так і в політичному управлінні. У цьому сенсі удосконалення потребує формування виборчих списків політичних партій, особливо у їх так званих «прохідній» частині. Також необхідно завпровадити соціологічний

моніторинг кадрового складу органів державної влади в Україні з метою виявлення та подолання гендерного диспаритету. На законодавчому рівні потрібно закріпити механізм реалізації квотування партійних списків кандидатів у депутати усіх рівнів, квотування місць у органах влади. Комунікативний вимір гендерної політики полягає у інформаційних кампаніях, спрямованих на формування громадської думки щодо недопущення гендерної дискримінації, гендерного насильства, забезпечення політичної, економічної та соціальної рівності жінок і чоловіків, поєднання ними професійних і сімейних обов'язків.

Для кращого сприйняття різними верствами населення, інформаційні кампанії мають бути цілеспрямованими та охоплювати представників політичних партій, органів державної влади, громадських організацій та об'єднань, політичних та громадських активістів (лідерів громадської думки), представників мас-медіа, експертне середовище.

Метою комунікативної складової гендерної політики є не відкриття істини, а досягнення взаєморозуміння між різними соціальними групами, представниками різних ідентичностей. Адже, ефективність гендерної політики залежить від взаємного розуміння представників різних гендерних ролей. Це потребує подальших досліджень з використанням новою парадигми інтерсуб'єктивного розуміння та комунікативної дії.

Література

1. Яковлев Д.В. Політична взаємодія як комунікативний процес: мідіатизація, демократизація, раціоналізація / Д.В. Яковлев. – Одеса: Астропринт, 2009. – 288 с., с. 176